

اهمیت زوال ناپذیری چابهار برای هند

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار به نقل از ایرنا در روز دوشنبه، ماه جاری نیکی هیلی نماینده دائمی آمریکا در سازمان ملل به هند آمد تا دولت دهلی نو را متقاعد کند که در روابط خود با ایران تجدید نظر کند. هر چند تکیه وی بر موضوع معاملات نفتی هند با ایران بود اما همکاری هند با ایران در توسعه بندر چابهار نیز به همان میزان دارای اهمیت سیاسی و اقتصادی برای هر دو کشور است.

دهلی نو در حالی در پروژه توسعه فاز دو بندر چابهار وارد همکاری با ایران شد که به خوبی از سیاست های خصمانه آمریکا علیه ایران و سابقه تحریم ها علیه تهران آگاهی داشت اما اهمیت استراتژیک این بندر به عنوان دروازه ورود هند به آسیای میانه و اروپا و همچنین مقابله با سیاست های رو به گسترش چین به عنوان رقیب اصلی دولت هند در قاره آسیا که در بندر گوادر پاکستان مشغول فعالیت بود چنان بالا و حیاتی بود که چشم پوشی از آن را غیر ممکن می کرد.

علاوه بر منافع آتی اقتصادی برای هند، مشارکت در این پروژه به دهلی نو این فرصت را می داد که خود را در قلب نقطه ای قرار دهد که محل رقابت های آسیایی و اختلاف های سیاسی و اقتصادی کشورهای غرب آسیاست.

تصمیم هند برای توسعه بندر چابهار نه صرفا به دلیل تامین منافع اقتصادی این کشور بلکه وسیله ای برای توسعه نفوذ سیاسی آن در منطقه برای مطرح کردن خود به عنوان یک ابرقدرت آسیایی و همچنین مقابله با سیاست های پیشرونده چین در سراسر قاره کهن به ویژه گلوگاه استراتژیک دریای عمان به اقیانوس هند بود.

بسیاری از کارشناسان سیاسی منطقه معتقدند حتی اگر آمریکا از برجام خارج نمی شد هم ایران همچنان مرکز تلاقی رقابت های جغرافیای سیاسی در منطقه باقی می ماند چرا که هر یک از کشورهای آسیایی واقع در این نقطه بسیار حساس مانند هند، پاکستان، چین، افغانستان، عربستان سعودی، امارات متحده عربی و شماری دیگر هر یک تامین بخشی از منافع خود را در گرو این بندر می دانند.

ایران به کمک حمایت های هند در چابهار درصدد ایجاد یک منطقه آزاد تجاری و همچنین احداث یک کارخانه فولاد و یک کارخانه پتروشیمی به عنوان موتور اقتصادی و توسعه بخش جنوبی خود در سواحل مکران است. همچنین استان سیستان و بلوچستان ایران دارای سواحل مشترک با استان بلوچستان پاکستان که بندر گوادر در آن قرار دارد می باشد. این بندر با سرمایه گذاری چین ساخته شده است.

در همین حال عربستان سعودی پاکستان را یک کشور مناسب برای تلاش های خود و آمریکا جهت ایجاد ناآرامی و نارضایتی علیه ایران می داند. عربستان شاید بارها اقدامات پنهانی در این راستا انجام داده اما تا به امروز هیچ اشاره ای به حمایت از اقدامات مستقیم علیه ایران نکرده است.

در واقع می توان گفت که بندر چابهار این فرصت را به ایران می دهد که از طریق صادرات نفت سهم خود را در بازار هند به قیمت کاهش نفوذ رقبای نفتی خود افزایش دهد، سرمایه گذاری خارجی در داخل را افزایش دهد و از طریق باعث بالا رفتن درآمد دولت شود که این امر می تواند به اعمال بیشتر قدرت ایران در خلیج فارس و منطقه اقیانوس هند منجر شود.

موفقیت چابهار به اراده سیاسی دولت ها به خصوص ایران و هند دارد.

هر چند ممکن است آغاز دور جدید تحریم ها علیه ایران، دسترسی هند به اهداف خود در این بندر را با تاخیر روبرو کند اما هند مصمم است با درک شرایط جدید اوضاع را همچنان به نفع خود نگه دارد. بطور مثال، در اوایل ماه جاری، هند شرایط یک مناقصه مربوط به اداره بندر چابهار را تغییر داد. یکی از شرایط در نظر گرفته شده، شرکت منتخب در مناقصه را موظف می کرد که 8.52 میلیون دلار به عنوان پول پیش پرداخت کند.

یک مقام دولتی هند در این خصوص گفت: ما خواهان پرداخت پول اولیه از سوی شرکت منتخب جهت تامین مخارج اولیه بودیم، اما شرکت کننده ها اعلام کرده اند پروژه چابهار از نظر راهبردی اهمیت دارد و دارای سود اقتصادی نیست.

علاوه بر اهمیت اقتصادی بندر چابهار برای هند، این پروژه به دهلی نو این امکان را خواهد داد تا نفوذ خود را در افغانستان افزایش دهد. افغانستان به سهم خود چابهار را فرصتی می داند که به وسیله آن می تواند وابستگی خود با پاکستان را کاهش دهد. افغانستان و پاکستان دارای روابط پر تنش هستند.

با وجود سایه تحریم های آمریکا بر سر بندر چابهار، اهمیت این بندر فراتر از تلاش ها و منافع ایران است. بندر چابهار هزینه های حمل و نقل و زمان برای صادرات کالاهای هند را تا یک سوم کاهش می دهد. این بندر همچنین تجارت میان هند، افغانستان و ایران را با توجه به مخالفت های پاکستان برای استفاده از خاک این کشور، افزایش خواهد داد.

این بندر راه دسترسی هند به چهار شهر در افغانستان را نیز فراهم خواهد کرد. لازم به ذکر است که هند برای توسعه بندر چابهار ایران متعهد به سرمایه گذاری 500 میلیون دلاری شده است. فاز اول این بندر در ماه دسامبر سال گذشته با حضور حسن روحانی رئیس جمهور ایران و نمایندگان از هند و سایر کشور های منطقه افتتاح شد. از طرف دیگر ایران و افغانستان در حال تایید ایجاد یک کریدور حمل و نقل بین المللی هستند و اولین محموله گندم هند از طریق بندر چابهار به افغانستان ارسال شد.

از طرف دیگر، هند امیدوار است این بندر یک اهرم مقابله ای با طرح یک 'جاده یک - کمربند چین' و همچنین کریدور اقتصادی این کشور با پاکستان به ارزش 50 میلیارد دلار باشد. هند با این طرح چین مخالف است زیرا عقیده دارد از منطقه مورد اختلاف کشمیر عبور می کند بنابراین چین با انجام این پروژه به اشغال غیر قانونی بخشی از خاک هند توسط پاکستان مشروعیت بخشیده است. در نتیجه، محرک های تجاری، نظامی و ژئوپلیتیک برای رقابت های چندگانه در این منطقه انگیزه هند برای حفظ و گسترش حضور خود در این بندر حیاتی ایران را همچنان افزایش می دهد بطوریکه ادامه مشارکت در این پروژه می تواند به یک عرصه رویارویی سیاسی بالقوه بین هند و آمریکا تبدیل شود. دهلی نو به خوبی به این نکته آگاه است که تسلیم در برابر فشارهای نفتی آمریکا ضرر اقتصادی برایش به همراه خواهد داشت اما عقب نشینی از چابهار هم پول این کشور را به باد خواهد داد و هم در عرصه منطقه ای آن را به یک بازنده تبدیل خواهد کرد.

منبع خبر: ایرنا

